

Petsere Gümnaasium

- 1871 – katsaklassilitsõ ministriumikuul
- 24. jaanuar 1919 – Petsere Gümnaasiumi aamõtlik sünnüpäiv
- 2. jaanuar 1926 – Petsere Gümnaasiumi vahtsõ koolimajalõ sai alostuskivi
- september 1927 – Koolitüü alas vahtsõh koolimajah
- 18. november 1927 – Vahtsõ gümnaasiumihuunõ avaminõ

- 1934 – Gümnaasiumist lüüdi lahku keskkuul, vinne keelega' haro kaotõdi
- 1940 – Gümnaasiumihe tetäs vahtsõlt vinne keele õppõkeele haro
- II maailmasõda – Gümnaasiumi panti sõaväehaigla, kuul viidi kloostrihe. Pääle sõta panti gümnaasium kinni
- 1948 – Petsere Keskkooli eesti keele haro panti kinni
- 1957 – Eesti õppõkeelega' Petsere II Keskkooli avaminõ
- 2007 – Petsere II Keskkuul lõpõtas eesti keeleh kooliharidusõ andmisõ

EHITUSJÄRGUS: Petseri Gümnaasiumi hoonet ehitati aastail 1925-1927. 4 x foto Arvi Matvei erakogust

Illos suur Petsere gümnaasiumi hoonõh

Petsere vahtsõnõ gümnaasiumihoonõh sai valmist 80 aastakka tagasi. 18. novembril 1927. aastagal tetti' kavva oodõt koolimaja ussõ' pidoligult vallalõ. Ilosah koolimajah ka' parep oppi'. Tuu suurõ tähtpäävä peräst LILLAGU ANTI kirotas tuust, õt kuis Petsereh ja Setomaal kooliharidusõ saamisõga' luu' olli'.

Vahtsõ koolimaja valmist saaminõ oll õnnõ üts osa Petsere gümnaasiumi eloluust. Gümnaasium om palakõnõ Setomaal haridusõ andmisõst. Eesti ja Lätiga saai' Setomaa kuulõ aoluku üte pulga pääle panda', a midägi om siih õks olnu'.

Parhilla' tiidäs, õt Setomaal oll kuul jo' Liivi sõa aol Pankjavitsa man Ugarevah ja tuu oll vaheaiguga' aastagil 1558-1583. Kuul oll mõtõld, õt õigõusku inõmistõlõ seletä' ja lähebähe tuvva', a arvada' om, õt tuu jäi nõrgst ja tuuperäst, õt kuul oll lühkot aigu.

Irboskahe tetti kolmõklassilõnõ kuul 1832. aastagal ja peräst viil Pankjavitsa, Kuljehe, Mitkovitsa ja kõigih opti vinne keeleh. Seto kiil tull hilläkeiste haridusello 19. sajandi töösõl poolõl.

Esä', kiä' tahtsõ' õt näide latsõ' kirätarkuist tunnõsi', sis

nuu' palksi' säntse' kar'usõ', kiä' mõistsõ' lukõ' ja kirotas, ummi latsi oppamma. Tuulaiaga oll Setomaal kuulõ harvakutti ja perrih latsi pall'õ, sis vaest sääne oppaminõ ollegi' kõgõ parep ja hõlpsap. Eesti kuulõ tetti Petsere nulgah luteriusku eestlääsilõ jo' 1890. aastagast, a seto latsõ' usu peräst saa-as sinnä' minnä'.

Kasvi vällä

Arvatas, õt Petsere Gümnaasium kasvi vällä 1871. aastagal tett katsaklassilitsõst viieaastagatsõ kursusõga' ministeeriumikoolst. Sääil käve' haridust saamah vinne õpilasõ', seto uuri sääil olõ-õs. Ao joosul vaeldõdi koolil nimmi.

1913. sai kuul nimest Petsere Korgõp Algkuul. Inn Eesti Vabariigi tulõkit opati Pihkva kubernangu Petseremaa koolõh vinne keeleh. Tuud mõista-as kiäki' mõtõldagi', õt koolh voi-

NURGAKIVI PANEKUL: tseremoonial 2. juunil 1926 osalesid riigivanem Jaan Teemant, haridusminister Jaan Lattik, sõjaminister Jaan Soots, teedeminister Oskar Amberg.

sih oppi' seto keeleh, tuu oll õnnõ kodonõ kiil.

Edimätsõ maailmasõdaaignõ Saksõ okupatsioon tõi Petseremaa kuulõ õppõkeeles eesti keele. Eiski' vinne keeleh kirotõt kooliraamadü' häõtedi.

Saksõ aig oll siih õnnõ 1918. aastaga novembrini, sis oll sääne koolioppus lühkokõist aigu.

No' kaiõh tuu ao pääle, pais-tus sääne kipõ kooliharidusõ eesti keele pääle minek tsuut liisnat vahtsõnõ. Arvatas, õt

Saksõ okupatsiooni aol muudõti ka' Petsere Korgõp Algkuul keskkoolis, a mäntsiti' paprit tuust olõ-õi'lõüt.

1918. aastaga novembrist ku'enamlasõ' haari' võimu hindä kätte ja koni' saksõ okupatsioo-

niväe' lätsi' maalt vällä, nii kavva oll kuul kinni ja 24. jaanuaril 1919 alost keskkuul Petsereh vahtsõst tüüd. Tuud päivä peetas Petsere Gümnaasiumi aastapäävä. Säidse klassikomplekti oll jaotõt katõst paralleelis,